

Юринець Ю.Л., д.ю.н., доцент,
Наконечна Я.О., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОГО АВІАБУДУВАННЯ

Україна належить до небагатьох країн світу, що володіють повним циклом (макротехнологією) створення авіаційної техніки, і займає провідне місце на світовому ринку в секторі транспортної та регіональної пасажирської авіації. Але кожна держава потребує нових авіаційних конструкцій в незалежності від рівня розвитку економіки, так як авіаційний транспорт на сьогоднішній день є найбільш комфортним та найшвидшим видом транспорту.

Наразі перед Україною постала проблема вироблення стратегічних орієнтирів у сфері літакобудування, які дозволяють максимально швидко та ефективно адаптуватися до глобальних викликів.

Українське літакобудування не можна назвати найрозвинутішим у світі, так як Україна не має достатнього економічного потенціалу для фінансування такої науко- і капіталомісткої галузі. Але певні види літакобудування (особливо транспортне літакобудування) в Україні все-таки отримало гарний результат.

Найбільшу частку світового експорту даної галузі займає група товарів, а саме – літаки та їх складові. Але у 2018 році обсяги експорту готових літаків, гелікоптерів та космічних апаратів скоротились, порівняно з попередніми. Це ще раз доводить необхідність розвитку літакобудування в Україні, пошук нових інвесторів та кваліфікаційних працівників, адже передові ідеї і технології особливо актуальні в наш динамічний час.

Лідером виробництва і постачання літаків та їх частин у світі залишаються ринки Сполучених Штатів Америки, що становить близько 40% світового експорту. Другу позицію займає ринок Франції із часткою експорту – 16%, далі ринок Німеччини, який охоплює 13% загального світового експорту.

У 2018 році серед всіх країн за обсягами постачання літаків та їх складових Україна знаходиться на 67 місці та експортує дану продукцію лише на 0,01% від світового експорту.

Тобто, могутня галузь машинобудування, якою завжди славилась Україна, зараз знаходиться у критичному стані. Починаючи з 2013 року Україна експортувала дану групу товарів на

313690 тис. дол. (1%), у 2014-246403 тис. дол. (0,08%), у 2015 році – 190636 тис. дол. (0,06%), за 2016 рік офіційні дані відсутні, 2017 рік – 0,02%.

На нашу думку, літаки українського виробництва є якісним та доступним товаром. Наразі, незважаючи на конкуренцію на світовому ринку, вітчизняні виробники експортують товари в понад 50 країн світу.

У географічній структурі експорту продукції літакобудування України за 2017-2018 роки основними партнерами стали ринки: Азербайджану, Естонії, Німеччини, Швейцарії, Швеції, Об'єднаних Арабських Еміратів, Литви, Польщі, Індії, Ірану, Ісламської Республіки, Китаю, Алжиру, Єгипту, Сполучених Штатів Америки. Серед основних експортерів літакобудівної продукції в Україну є ринки Греції, Німеччини, Сполучених Штатів Америки, Великобританії.

Порівняно із 2013 роком у 2018 експорт скоротився на 42 тис. дол. Відповідно скоротились і обсяги виробництва підприємства та їхні доходи. Така тенденція зниження спричинена політичною ситуацією в країні та військовими діями на Сході України. Як результат, Україна припинила свою тісну співпрацю з ринком Російської Федерації, яка була одним із її головних партнерів за даною товарною групою.

На даному етапі розвитку української галузі літакобудування доцільно було б виявити нові ринки збуту вітчизняної авіатехніки та знайти нових іноземних партнерів, готових до співпраці в даній сфері. Зараз в уряді працюють над тим, щоб до авіакосмічної галузі залучити великий обсяг інвестицій, насамперед вітчизняного походження.

Однією з переваг України при виведенні своїх літаків на міжнародні ринки має стати розгалужена мережа підприємств, що займаються сервісним обслуговуванням і післягарантійним ремонтом літаків. Розташування цих заводів має стимулювати продажі українських літаків на віддалених ринках Південної Америки, Африки, Австралії. Саме розміщення своїх сервісних підприємств у країнах експлуатації техніки, максимальна їх близькість до покупців мають усунути слабкість конкурентних позицій України на ринку регіональних і середньоміагістральних літаків. Також забезпечення виконання вже існуючих контрактів на поставку літальних апаратів є вирішальним чинником у перспективах розвитку вітчизняної авіаційної промисловості.

На нашу думку, перспективним ринком для українських виробників літаків є ринок Угорщини. Головним «гравцем» на

угорському авіаринку є лоукостер «WizzAir». Задля збільшення пасажиропотоку необхідні нові літаки, але Угорщина не виробляє літаків пасажирського типу, лише для цивільної оборони. Стратегія розвитку авіаринку Угорщини передбачає пошук нових постачальників. І цим постачальником може стати українське державне підприємство «Антонов». Враховуючи, що для ринку лоукостерів визначальним фактором є низька ціна, а українські літаки є дешевшими за аналогічні літаки, що виробляються у США та Європі, можемо зробити висновки про налагодження міжнародної співпраці українських виробників з підприємствами, що надають послуги з авіап перевезення в Угорщині.

Отже, сьогодні українська авіація має великий потенціал для подальшого інтенсивного розвитку, що має попит на світовому авіаринку; розширення масштабів ДП «Антонов» можливе за рахунок виконання вже існуючих контрактів, відкриття сервісних центрів в країнах, в які імпортуються літаки; необхідно вести пошук нових ринків та партнерів.

Література

1. Нагорна М.М. Торгівля продукцією космічної та авіабудівної промисловості. Днепр: Руснаукa, 2015. № 9. С. 27-29.
2. Гаєць І.О., Слюсаренко Ю.С. Оцінка конкурентоспроможності українського ринку авіабудування та його експортного потенціалу на світовому ринку. Економіка та право. 2018. № 1. С. 38-41.
3. Ковінько О.М., Без'язична С.Л., Козачун К.І. Стан вітчизняного ринку авіабудування та перспективні рішення про міжнародну співпрацю. Міжнародний науковий журнал «Інтернаукa». Серія: Економічні науки. 2018. № 6. С. 33-38.
4. Trade Map – Trade statistics for international business development. URL: <https://www.trademap.org/Index.aspx> (дата звернення: 18.10.2019).

UDC 347.822.6(043.2)

Iurynets J.L., Doctor of Laws, Associate Professor,
Prikhodko D.S., student,
the Faculty of Law,
National Aviation University, Kyiv

PROTECTION OF THE POPULATION AND THE ENVIRONMENT FROM THE DANGEROUS INFLUENCE OF CIVIL AIR VESSELS

The impact of aircraft on the atmosphere is determined by its level of pollution due to the emission of harmful substances from the exhaust